

Tárgytematika / Course Description

Hatalommegosztás: erős állam - alkotmányos korlátokkal

N_DOA8

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Stumpf István

Félév / Semester: 2023/24/1

Beszámolási forma /

Assesment: Beszámoló (háromfokozatú)

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tantárgy célja: megismertesse a hallgatókkal a hatalommegosztás mai problémáit, a végrehajtó és törvényhozó hatalom összefonódásából fakadó jogállami deficiteket, az alkotmányos ellensúlyok növekvő szerepét, kiemelten az Alkotmánybíróság helyzetét és a bírói hatalom problematikáját

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

- ☐ Az Alkotmánybíróság és a bírói hatalom (az Alkotmánybíróság szerepváltozásai a rendszerváltozás óta, a bírói aktivizmus, textualizmus és originalizmus és a „láthatatlan alkotmány”, a politika eljogiasítása és a bírói hatalom).
- ☐ A jogi és politikai konstitucionalizmus „csatája”. (az alapjogi fundamentalizmus európai térnyerésének jellemzői, a bírósági tárgyalótermekben lezajlott „államcsíny” vádja, az alkotmánybíróságok által elfoglalt területek visszahódítása, a politikai konstitucionalisták térnyerése).
- ☐ Alkotmánymódosítások és az alkotmánybíróság mozgástere (az átmeneti törvény alkotmányellenessége és konzekvenciái, a közjogi érvénytelenség alkotmányos megítélése, az alkotmánymódosítások és az Alaptörvény koherenciája, az alkotmánybíráskodás jövője).
- ☐ Az alkotmányosság jövője (nemzetállami alkotmánybíróságok és a globalizálódó világ, a „globális alkotmányos oligarchizálódás” teóriája, nemzetközi alkotmánybíróság felállításra irányuló kísérletek).
- ☐ A Kormány alkotmányos jogállása és a végrehajtó-hatalom prezidencializálódása (elmozdulások a hatalommegosztás rendszerében az Alaptörvény elfogadása után, a kormány alkotmányos feladat-és hatáskörei: „maradék-elv”, szervezetalakítás, jogalkotás, a politika prezidencializálódást elősegítő tényezők, bizalmi elv és kormányzati legitimitáció).
- ☐ A miniszterelnök az Alaptörvényben (változott-e a kormányzási modell az első Orbán kormányhoz képest, bevált-e a „nagyminisztériumi struktúra, hogyan módosult a kormányfő szerepe az új alkotmányos szabályozás révén, melyek az Orbán kormányok karakterjegyei)
- ☐ A Trilaterális Bizottság, a Council of Foreign Relation, a Bilderberg Csoport és a davosi terv szerepe a Világkormány létrehozásában
- ☐ Az amerikai Legfelsőbb Bíróság átalakításával kapcsolatos viták, az Adminisztratív State és a Deep State problémájának értelmezése

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESMENT'S METHOD

Beadandó dolgozat: az alábbi témák valamelyikének feldolgozásával (10-15 o.) vagy a Phd témájához kapcsolódó dolgozat, előzetes egyeztetés után 1. Az Alkotmánybíróság szerepe a rendszerváltozás első szakaszában. 2. A végrehajtó hatalom prezidencializálódása a parlamentáris demokráciákban (pl a magyar eset). 3. Valamelyik (fontosabb) alkotmánybírósági határozat elemzése (pl, az átmenti Az rendelkezések alkotmányellenessége, a választási eljárási törvénnyel kapcsolatos alkotmányos vétó (előzetes regisztráció), az egyházügyi törvények alkotmányos kontrollja, a nemzeti és alkotmányos identitással kapcsolatos döntések bemutatása) 4. A „mélyállam” (deep state) megjelenése a politikai és közgondolkodásban. 5. Szuverenitás és föderalizáció küzdelme az Európai Unióban. 6. Az Amerikai Legfelsőbb Bíróságot övező viták elemzése, repedések a fékek és egyensúlyok rendszerében.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Bertrand Mathieu: A jog a demokrácia ellen? Századvég Kiadó, Budapest, 2018.
Körösényi András, Illés Gábor, Gyulai Attila: Az Orbán-rezsim. A plebiszciter vezérdemokrácia elmélete és gyakorlata. Osiris Kiadó-TK PTI, Budapest, 2020.
Müller György: Kormányról kormányra a rendszerváltás utáni Magyarországon: Antalltól Gyurcsányig. Magyar Lap-és Könyvkiadó. Budapest. 2008.
Pokol Béla: A jurisztokratikus állam. Dialóg Campus, Budapest, 2017.
Sárközy Tamás: Illiberális kormányzása liberális Európai Unióban. Politikailag igen sikeres túlhajtott plebejus kormányzás. A harmadik Orbán-kormány, 2014-2018. Park Könyvkiadó, Budapest, 2019.
Smuk Péter: Magyar közjog és politika. 1989-2011. Osiris Kiadó. Budapest, 2011.
Stumpf István: Paradigm Shift in Constitutionalism. Importance of Sovereignty and Constitutional Identity. Gondolat Kiadó, Budapest, 2022.
Stumpf István: Alkotmányos hatalomgyakorlás és alkotmányos identitás. Gondolat Kiadó, Budapest, 2020.

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL

Richard Bellamy: Politikai alkotmányosság MCC Press, Budapest, 2022.
Francis Fukuyama Államépítés. Kormányzás és világrend a 21.században. Budapest. Századvég Kiadó. 2005.
Pokol Béla: Államcsíny és alkotmánypuccs és más írások. Kairosz Kiadó, Budapest, 2020.
Henry Kissinger: Az Állam Vezetéséről. Hat politikai stratégia a XX. századból. MCC Press, Budapest, 2023.
Gárdos –Orosz Fruzsina- Sente Zoltán: Jog és politika határán. Alkotmánybíráskodás Magyarországon 2010-2014 között. Budapest, HVG.ORTAC, 2015.
Rod Hague-Martin Harrop-John McCormick: Összehasonlító Kormányzattan és Politikatudomány Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2021.
Magyarics Tamás-Mártonffy Balázs(szerk): Ütközőpályák. Magyarország mozgástere az amerikai-kínai nagyhatalmi játszmákban. Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2023.
Sándor Lénárd: Alkotmányjogi utazás Amerikában. MCC Press, Budapest, 2021.
Stumpf István: Reinventing Government. Constitutional Changes in Hungary. Gondolat Kiadó, 2017.
Stumpf István: Erős állam - alkotmányos korlátok. Budapest. Századvég Kiadó. 2014.
Varga Zs András: Eszményből bálvány. A joguralom dogmatikája. Századvég Kiadó, Budapest, 2015